

ROZLAĆ SIĘ (20) *vb pf*

rozlać się (13), **roźlać się** (7); rozlać się *OpecŻyw, PatKaz II, PatKaz III, SeklWyzn, RejKup, Leop* (3), *Mącz, RejAp* (3); roźlać się *MurzNT, BiałKat, KuczbKat, Strum, WujNT*; rozlać się : roźlać się *BielKron* (1:2).

się (14), się (6).

o jasne; w *inf* -ã-; w *praet, plusq i con* -ã- (16), -a- *BiałKat* (1); w *fut e* prawdopodobnie jasne (tak w rozleje).

inf rozlać się (1). ◇ *fut* 3 sg rozleje się (1). ◇ 3 pl rozleją się (1). ◇ *praet* 2 sg m rozlałeś się (1). ◇ 3 sg f rozlała się (5). n rozlało się (4). ◇ 3 pl *subst* rozlały się (3). ◇ *plusq* 3 sg f rozlała się była (2). ◇ 3 pl *subst* były się rozlały (1). ◇ *con* 3 sg f by się rozlała (1).

Sł stp s.v. rozlać, Cn brak, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w. s.v. rozlać.

1. Wydostać się (o płynie) (15) :

a. Wydostać się z naczynia; *effundi Vulg* (4) : Skwałniała by krew boża/ długi ją chowaiącz/ albo by się rozlała/ niofącz/ albo iadącz do niemocznego. *SeklWyzn e2v; BielKron* 83; *WujNT Mar* 2/22.

rozlać się na czym (1): oto się ołtarz rozpádnie y ofiary się ná nim rozleją *BielKron* 82v.

b. Pokryć jakąś powierzchnię, zalać, zatopić; *inundare Vulg* (5) : abowiem bárzo się były rozlały [wody potopu]/ y wżytko zalały ná wierzchu ziemi. *Leop Gen* 7/18.

rozlać się po czym (2): A było mu [Noemu] sześć lęth lat kiedi wody potopu rozlały się po ziemi. *Leop Gen* 7/5, *Gen* 7/10.

Szereg: »rozlać się i wezbrać« (1): Przybiérayże im [młodym karpim] Wody w Stawku więcéy/ áby się im fzerzéy rozlała/ y głębiéy wezbrała. *Strum* O4.

Przen (1) :

W porównaniu (1): Ruben pirworodny fynie/ tyś ięft moc moia á początek boleści moiey/ pirwży w dárzech/ więtfzy pánowaniu/ rozlałeś się iáko wodá *BielKron* 18v.

c. *Fraza peryfr.*: »krew się rozlała (a. miała się rozlać)« = *ludzie ponieśli śmierć, zostali zabici* [szyk zmienny] (6) : Cziniacz dołlic fwey chcziwofczi Bezpiecnieffie tego wažil Iż kogo chczał tego ftłoczył Syła przes yego przyczyny Rozlało się Krwie bez winy *RejKup aa4v; MurzNT* 21; Plus sanguinis in ipsa dimicatione factum, Więcey się krwie w potykaniu rosła. *Mącz* 367b; Abowiem ktoby przecedł hiftorie iáko się wiele krwie rozlało s przyczyny Rzymfkich Biskupow niżli poştánowali ftolicę swoię *RejAp* 133, 79v, 193.

2. *Rozprzestrzenić się, rozejść się* (2) : przeto wżytczy ją [Maryję] czczyly myloualy [...] tak yfz ją o yey cznoczye chwala rozlała była yako o fbyyllach *PatKaz III* 122v; [ŻywEufr 36].

[*rozlać się gdzie*: domá się fwawola rozlała/ w okoł wżędzie nieprzyacioł dofyc *WerReguła*)(2v; *WujBib* 628a. Cf *Zwrot*.]

[*Zwrot*: »po wszytkim świecie się rozlać«: Oni [heretycy] odcięci od fpółeczności kościoła Chriştufowégo [...] / niechcą mieć fpółeczności ze wżytkim światem/ po którym się rozlała chwala Chriştufowa. *WujBib* 628a.]

a. *O zbiorowości ludzkiej* (1) : A táka wielka gromádá ludzi/ ktora się tak dáleko y fzeroko rozlała/ Iednym ięft názwana (*marg*) Kościoł czemu IEDNYM zową/ á ktho ij rządzi. (–) *KuczbKat* 75.

3. *Przypaść w udziale; inundare Vulg (3) : OpecŻyw 39v; Glos yey [Maryi był] mylutky głofzny flodky uyełyoly tak yfz rozlala fyą byla lafka wufczyech yey PatKaz II 122.*

rozlać się na kogo (1): Pan Bóg ma w nienawiści grzech/ y ónego co ji czyni: dla którego ná wfzyftki nas śmierć rozlala fy BiałKat 216; [y fiedzieli tám [tj. na pustyni] y łami/ y fynowie ich/ y niewiałthy ich/ y bydło ich: bo fie były niepomału rozlały ná nie [Izraelitów zbuntowanych przeciw królowi] złe rzeczy. Leop 1.Mach 2/30 (Linde s.v. rozlać)].

Synonimy: 1. rozplynąć, rozplynąć się; a. wyciec, wypłynąć.

Formacje współrdzenne cf LAĆ.

Cf ROZLANIE, ROZLANY